

[Søren Andersen.]

som næsten ingensinde før, og der er ikke hidtil sket ret megen skade, hvis der i det hele taget er sket skade. Det tyder ikke på det, når den højtærede landbrugsminister ikke svarede mig på det spørgsmål, om der var noget talmateriale, der viste, at der var en stærk eller blot nogen overgang til aktieselskabsformen. Jeg fik ikke svar på, om det virkelig var således, at den frie ejendomsform, som vi hidtil har haft, og som vi alle hylder, var i fare. Jeg tror ikke, vi kan finde noget, der viser det; og hvorfor så ikke beholde de muligheder, der hidtil har været? Hvorfor ville bestemme, hvordan søskende skal affinde sig med en vanskelig overtagelse af et fædrenehjem? Hvorfor ikke lade dem selv klare det spørgsmål? Hvorfor sidde herinde og dirigere og afgøre, hvad der er klogest og rigtigst af dem at gøre? Lad dog livet og menneskene have lov til at udfolde sig frit. Det har også været en løftestang for dansk landbrug, som har klaret sig ganske godt efter de regler, som vi alle hylder, og som bør være en rettesnor i den tid, der kommer.

Tesdorpf: Jeg skal svare det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen og det ærede medlem hr. Aage Fogh samtidig angående spørgsmålet, om lovforslaget er i overensstemmelse med grundlovens § 74.

Til det ærede medlem hr. Aage Fogh vil jeg sige, at når man bl. a. fra konservativ side flere gange, når vi diskuterede jordlovene, har rejst det spørgsmål, om lovene var i overensstemmelse med grundloven, kunne det tyde på, at man i højere grad har diskuteret grundloven i forbindelse med jordlovene end i forbindelse med andre love, og det kunne tyde på, at man har været i betænkelig nærhed af kridtstregen, hver gang man i den senere menneskealder har givet jordlove i dette land, og det synes jeg ikke tjener til ros for lovene. Det er aldrig en god ting at være lige ved grænsen af, hvad der er grundlovsstridigt.

Men det er undgået begge de ærede medlemmers opmærksomhed, at det, jeg sagde i dag om dette spørgsmål, ikke havde nogen som helst forbindelse med de interessekonflikter, som lovgivningsmagt og domsmagt hidtil har behandlet i forbindelse med jord-

lovene. Det drejer sig ikke, som det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen sagde, om at stoppe et hul i en bestående lov eller ikke. Nej, det, jeg nævnte, var et spørgsmål af en helt anden art. Jeg spurgte om aktieselskab kontra privatperson, om grundlovens § 74, som siger, at alle indskrænkninger i den frie og lige adgang til erhverv skal hæves. Det er noget helt andet, og jeg vil gerne stille det som et spørgsmål, for det ville være rart at være helt sikker på, hvorledes det forholder sig, inden lovforslaget eventuelt bliver lov, hvad jeg ikke håber.

I øvrigt vil jeg sige til det ærede medlem hr. Aage Fogh, og måske med det samme til den højtærede landbrugsminister, at spørgsmålet om betimeligheden af en yderligere mulighed for udstykning kan ses fra forskellige sider, men det skal jeg ikke komme ind på her; der er ikke tid til en længere diskussion. Men når nu det nationaløkonomiske i så grad er i første række, kan jeg henvise det ærede medlem hr. Aage Fogh til den betænkning, som vi sammen har været med til at udfærdige, og hvor det på side 41 vises, at husmandsbrug nationaløkonomisk, jeg siger: nationaløkonomisk, er mindre værdifulde derved, at de kræver større kapitalinvestering og giver mindre forrentning pr. ha. Det viser tabellerne på side 41.

Den højtærede landbrugsminister spørger mig, om jeg slet ikke kan se, at der er noget jordproblem. Jeg synes, der er grund til, nu da vi diskuterer tingene i dag, at huske på, hvad den højtærede minister også ved, at der, hvad forskellige undersøgelser i den senere tid viser, er ved at være balance, hvis der ikke er balance, mellem efterspørgsel og tilbud med hensyn til landbrugs-ejendomme.

Den højtærede minister talte om så og så mange godser og så og så mange husmandsbrug. Ved godserne er der jo en forkøbsret, således som det er vedtaget, men det, jeg talte om her, var stiftelserne, og her talte jeg om, at det var netop den brede, almindelige offentlighed, der har og sikkert i fremtiden vil få ganske overordentlig stor interesse i at bevare disse stiftelser udelt, fordi det bliver oaser i et måske ellers ret ensformigt landskab.

Det, jeg synes det drejer sig om her